

Oppilaanohjauksen saatavuuden parantaminen Turussa. Korotetun valtion osuuden kohdentaminen

Koonnut KT opinto-ohjaaja Petri Niemi
11.1.2021

Ohjauksen saatavuuden parantaminen

Ohjattavien oppilaiden määrä on yhteydessä oppilaanohjaustyön tuloksellisuuteen, koska opetus suunnitelman perusteiden mukaan opinto-ohjaajan työtehtäviin kuuluu oppilaan henkilökohtainen ohjaaminen. Opetusministeriö on ottanut jo 2010 [perusopetuksen laatukriteereissä](#) kantaa siihen, millä resursseilla oppilaanohjausta tulisi järjestää: ”Riittävän henkilökohtaisen ohjauksen varmistamiseksi suositeltava enimmäisoppilasmäärä yhtä opinto-ohjaajaa kohden perusopetuksen yläluokilla on 250”. Suomen opinto-ohjaajat ry:n tekemän selvityksen (n=121) mukaan muualla valtakunnassa valtaosalla (59,2 %) opinto-ohjaajilla on alle 250 oppilasta ohjattavana ja 85,6 prosentilla on alle 300 oppilasta ([Opinto-ohjaaja -lehti 2/2019](#)). Opinto-ohjauksen tila 2002 raportin mukaan (ks. karvi.fi) tilanne oli samansuuntainen jo 2002. Opetusministeriön määrittämä tavoitetaso saavutetaan, kun kullekin oppilaalle varataan vähintään 5 h opinto-ohjaajan työaikaa (ks. taulukko 2). SOPO ry (Suomen opinto-ohjaajat ry) ja [OAJ](#) ovat asettaneet tavoitetasoksi 200 oppilasta opinto-ohjaajaa kohden.

Turun peruskoulujen opinto-ohjaajat ovat toivoneet, että yläkoulun oppilaalla olisi subjektiivinen oikeus oppilaanohjaukseen ja siihen kohdennettu resurssi laskettaisiin yhdenvertaisin perustein. Oppilailla tulisi olla mahdollisuus saada tarpeensa mukaisesti oppilaanohjausta: henkilökohtaista, pienryhmä ja työelämään ohjausta. Viimeinen yhteenveto oppilaanohjauksen saatavuudesta on tehty lukuvuonna 2018-2019. Saatavuudella tarkoitetaan siis opinto-ohjaajan aikaan ja paikkaan sidottua työaikaa (1221 h/vuosi), jota on varattu oppilasta kohden oppilaanohjaukseen yläkouluissa. Ensi sijassa yleisopetusta antavissa yläkouluissa turkulaisilla opinto-ohjaajilla oli keskimäärin 311 oppilasta ohjattavana lukuvuonna 2018-2019. Kaikkien peruskoulujen ohjauksen saatavuus oli 4 h/oppilas ja ensi sijassa yleisopetusta antavissa kouluissa 3,9 h. Saatavuus vaihteli 3 h 12 min ja 5 h 24 min välillä ensisijassa yleisopetusta antavissa kouluissa ja keskitetyn palvelun kouluissa 2 h 48 min ja 7 h 36 min välillä ilman, että oppilaan tuen tarpeella ja siihen varatun ajan välillä oli selkeää yhteyttä (ks. taulukko 1).

Taulukko 1. Oppilaanohjauksen saatavuus Turussa 2018–2019

	Oppilaita	Työaika lukuvuodessa	Ohjauksen saatavuus	Opoja
Katariinan koulu	119	722	6,1	0,6
Luolavuoren koulu	104	570	5,5	0,5
Luostarivuoren koulu	311	1269	4,1	1,0
Mikaelin koulu	81	228	2,8	0,2
Nummenpakan koulu	442	1741	3,9	1,4
Puolalan koulu	382	1190	3,1	1,0
Puropellon koulu	513	2757	5,4	2,4
Rieskalähteen koulu	519	1646	3,2	1,3
S:t Olofsskolan	368	1494	4,1	1,2
Sirkkalabackens skola	10	76	7,6	0,1
Syvälähden koulu	394	1285	3,3	1,0
Topeliuksen koulu	324	1190	3,7	1,0
Turun lyseon koulu	244	1190	4,9	1,0
Vasaramäen koulu	302	1190	3,9	1,0
Yli-Maarian koulu	218	722	3,3	0,6
Yhteensä	4331	17517		14,2
			Ohjauksen saatavuus	4,0

Turun kaupunkistrategian 2029 mukaan Turussa pyritään ”tehokkaasti ehkäisemään syrjäytymistä, ja varmistamaan, että nuoret pääsevät koulutukseen ja vastavalmistuneet työelämään mahdollisimman nopeasti”. [Sanna Marinin hallituksen](#) ehdottaman oppivelvollisuuslain hyväksymisen myötä tulisi tehostaa oppilaanohjausta. Lakikokonaisuuden rinnalla Opetus- ja kulttuuriministeriö toimeenpanee [Opinto-ohjauksen kehittämisohjelman](#) mukaisia tehostamistoimia. Perusopetukselle on luvassa korotettua valtionosuutta, joka olisi tarkoitus kohdentaa tehostettuun oppilaanohjaukseen.

Ehdotan, että Turun sivistystoimi siirtyy käytäntöön, jossa opinto-ohjauksen koulukohtainen resurssi kohdennetaan laskennallisin perustein siten, että jokaista 250 oppilasta kohden olisi yksi opinto-ohjaajan vuotuinen työaika (1221 h). Tällöin jokaiselle oppilaalla olisi varattu 1 tunti (60 min.) henkilökohtaista ohjausta lukuvuodessa (ks. taulukko 2). Tämän lisäksi tehostetun tuen oppilaille varattaisiin henkilökohtaista ohjausta kaksinkertainen määrä ja erityisen tuen oppilaille kolminkertainen määrä. Tämä tarkoittaisi sitä, että jokaisessa ensi sijassa yleistä tukea antavassa koulussa olisi yksi päätoiminen opinto-ohjaaja ja melkein jokaisessa koulussa osa-aikainen opinto-ohjaaja. Oppilaille varattaisiin tuen tason mukaan 3-9 tuntia henkilökohtaista ohjausta yläkoulun ajalle. Keskitetyn palvelun koulujen ja pienluokkien oppilaanohjauksen resurssi tulisi laskea samoilla perusteilla kuin päätoimisten opinto-ohjaajien oppilasmäärä. Vastuu erityisen tuen oppilaiden oppilaanohjauksesta tulisi siirtää vaiheittain päätoimisille opinto-ohjaajille.

Taulukko 2. Tavoitetason mukainen oppilaanohjauksen saatavuus lukuvuoden 2019-2020 oppilasmäärän mukaan (dotku.turku.fi)

	Yhteensä oppilaita	Tehostettu	Erytyinen	1 OPO/ 250 opp	Työaika (h) tuen tarpeen mukaan	Opoja tuen tarpeen mukaan
Katariinan koulu	128	15	113	0,5	866	0,7
Luolavuoren koulu	90		90	0,4	620	0,5
Luostarivuoren koulu	306	26	5	1,2	1531	1,3
Mikaelin koulu	87		61	0,3	547	0,4
Nummenpakan koulu	433	78	85	1,7	2363	1,9
Puolalan koulu	386	21	7	1,5	1920	1,6
Puropellon koulu	528	86	67	2,1	2799	2,3
Rieskalähteen koulu	531	65	58	2,1	2774	2,3
S:t Olofsskolan	400	45	15	1,6	2029	1,7
Sirkkalabackens skola	11		11	0,0	76	0,1
Syvälahden koulu	447	52	8	1,8	2251	1,8
Topeliuksen koulu	314	44	28	1,3	1634	1,3
Turun kansainvälinen koulu	96	6	2	0,4	479	0,4
Turun Lyseon koulu	229	55	6	0,9	1185	1,0
Vasaramäen koulu	291	43	5	1,2	1474	1,2
Yli-Maarian koulu	275	41	7	1,1	1398	1,1
Yhteensä	4552				23945	20
					Ohjauksen saatavuus 5,26	

Perusopetuksen opinto-ohjauksen koordinointi

Ehdotan, että Turun sivistystoimi varaa nykyistä enemmän työaikaa oppilaanohjauksen koordinointiin.

Jos osa opinto-ohjaajien vuotuisesta työajasta (1221 h) kohdennettaisiin siirtymävaiheen opinto-ohjauksen ja yhteistyön koordinointiin, pystyisimme ylläpitämään yhteistyötä, ohjauksen laatua, keskeisiä ohjaustyövälineitä ja vastaamaan kehittämistarpeisiin. Olennaisinta on tunnistaa keskeiset oppilaanohjauksen työvälineet ja mahdollistaa tuloksellinen yhteistyö. Työaikaa ei tarvitse koota yhdelle henkilölle vaan se voidaan jakaa osaamisen mukaan eri henkilöille. Siitä huolimatta, että osa esitetystä resurssista kohdennettaisiin peruskoulun ja siirtymävaiheen opinto-ohjauksen koordinointiin, oppilaille kohdentuisi tarpeen ja tavoitetason mukainen resurssi.

Osana Oikeus oppia -ohjelmaa [Opetus- ja kulttuuriministeriö](#) on avannut [valtionavustushaun](#) perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämiseen vuosille 2021-2022. Avustusta on haettavissa vuosille 2021-2022 ja hakuaika päättyy 29.1.2021. Valtionavustus on tarkoitettu perusopetuksen oppilaanohjauksen toimintatapojen kehittämiseen ja uudistamiseen sekä alueellisen koordinaation ja vaikuttavuuden vahvistamiseen. Tuntuisi luonnolliselta liittää yhteen hanketyö ja näin määritelty perusasteen opinto-ohjauksen koordinointityö.

Taulukko 3. Tavoitetason mukainen oppilaanohjauksen saatavuus lukuvuoden 2020-2021 oppilasmäärän mukaan (dotku.turku.fi)

	Yhteensä oppilaita	tehostettu	erityinen	1 OPO/ 250 opp	Työaika (h) tuen tarpeen mukaan	Opoja tuen tarpeen mukaan
Katariinan koulu	139	14	125	0,6	943	0,8
Luolavuoren koulu	99		99	0,4	682	0,6
Luostarivuoren koulu	310	27	4	1,2	1549	1,3
Mikaelin koulu	80	19	61	0,3	532	0,4
Nummenpakan koulu	450	86	101	1,8	2486	2,0
Puolalan koulu	382	21	14	1,5	1915	1,6
Puopellon koulu	493	91	64	2,0	2627	2,2
Rieskalähteen koulu	543	68	60	2,2	2840	2,3
S:t Olofsskolan	396	49	14	1,6	2011	1,6
Sirkkalabackens skola	14		14	0,1	96	0,1
Syvälahden koulu	473	63	10	1,9	2393	2,0
Topeliuksen koulu	316	51	34	1,3	1662	1,4
Turun kansainvälinen koulu	97		4	0,4	482	0,4
Turun Lyseon koulu	181	45	8	0,7	945	0,8
Vasaramäen koulu	290	40	8	1,2	1472	1,2
Yli-Maarian koulu	317	49	15	1,3	1627	1,3
Yhteensä	4580	623	635		24262	20

Koordinoivan opinto-ohjaajan tehtävä olisi ylläpitävää, kehittää ja toimeenpanna strategisten tavoitteiden mukaisia toimia Turun kaupungissa. Tehtävät voitaisiin jakaa yhteistyöhön, pedagogiseen asiantuntijuuteen, tilastollisiin ja tietoteknisiin tehtäviin.

Yhteistyöhön liittyvät tehtävät:

Opinto-ohjaajien yhteistyön koordinointi

Osallistuminen opinto-ohjaajien työajan riittävyden arviointiin ja kohdentamisen suunnitteluun

Osallistuminen ura- ja koulutusvalinnan ammattilaisten kanssa tehtävään verkostoyhteistyöhön

Osallistuminen opetussuunnitelmaan kytkeytyvään työelämäyhteistyöhön

Osallistuminen kokouksiin opinto-ohjaajien edustajana

Osallistuminen opinto-ohjaajien täydennyskoulutuksen suunnittelu yhteistyössä suunnittelu- ja kehittämissyksikön kanssa

Osallistuminen oppilaslähtöisen koulutusmarkkinoinnin kehittämiseen

Pedagogiseen asiantuntijuuteen liittyvät tehtävät:

- Opinto-ohjauksen opetussuunnitelmien sisältöön liittyvät asiantuntijatehtävät
- Osallistuminen opetussuunnitelmatyöhön
- Opinto-ohjauksen käytänteiden kehittäminen ja läpinäkyvyyden parantaminen
- Pedagogisen keskustelun ylläpitäminen opinto-ohjauksen sisällöistä
- Monialaisen oppilashuollollisen yhteistyön kehittämiseen osallistuminen
- Peruskoulun ja toisen asteen siirtymävaiheen ohjausyhteistyön edistäminen
- Opinto-ohjauksen ja ohjauksen toimintatapojen kehittäminen
- Opetussuunnitelman perusteiden rajaaman työelämäyhteistyön kehittäminen

Tilastointi- ja tietotekniset tehtävät:

- Toisen asteen yhteishaun sijoittumisyhteenvedon kokoaminen
- Peruskoulun ja toisen asteen siirtymävaiheen ohjausmateriaalin päivittäminen
- Opinto-ohjaajien sähköisten ryhmätyövälineiden ylläpito

Turkuun tarvitaan kuusi päätoimista opinto-ohjaajaa lisää, jotta opetussuunnitelman mukainen oppilaanohjaus olisi mahdollista. Vetoan Turun sivistystoimen johtoon, että panostaisitte oppilaanohjauksen saatavuuteen, ja peruskoulun ja toisen asteen siirtymävaiheen ohjauksen kehittämiseen. Toivon, että kohdentaisitte tehotettuun oppilaanohjaukseen tarkoitetun korotetun valti-
osuuden yläkouluikäisten nuorten ura- ja koulutusvalintaan liittyvän ohjauksen kehittämiseen.

Opinto-ohjaaja KT Petri Niemi
Puropellon koulu
Sepänkatu 11, 20700
044 9074 673
www.oppilaanohjaus.fi